

OBSAH / INHALT

Slovo na úvod	9
Zum Geleit	11
MESTÁ A REGIÓNY / STÄDTE UND REGIONEN	
Zmeny národnostného zloženia miest na Slovensku po roku 1918 a možnosti ich interpretácie / <i>Veränderungen der ethnischen Struktur in den Städten der Slowakei nach dem Jahre 1918 und Möglichkeiten ihrer Interpretation</i> (Roman Holec)	13
Mestá východného Slovenska v čase prevratu (1918) a po ňom / <i>Städte der Ostslowakei in und nach der Umbruchszeit (1918)</i> (Peter Švorc)	31
Poznámky k fenoménu asimilácie so zreteľom na východoslovenské mestá / <i>Bemerkungen zum Phänomen der Assimilation im Hinblick auf die ostslowakischen Städte</i> (Ladislav Tajták)	55
Slowenische Städte im Umbruch. Historisch-politische Umwälzungen auf slowenischem Siedlungsgebiet 1918/1919 – 1929 / <i>Slovinské mestá v prelome. Historicko-politické prevraty na slovinskom sídelnom území 1918/1919 – 1929</i> (Vincenc Rajšp)	59
MESTÁ MIMO KARPÁT / STÄDTE AUßERHALB DER KARPATEN	
Brno – od Vídně kam? Kontinuita a míra diskontinuity v rozvoji města 1918 – 1930 / <i>Brünn – von Wien wohin? Kontinuität und Maß der Diskontinuität in der Entwicklung der Stadt (1918 – 1930)</i> (Vladimír Goněc)	72
Klagenfurt: Landesmetropole am Schnittpunkt dreier Kulturen (1880 – 1931) / <i>Klagenfurt – krajinská metropola na priesečníku troch kultúr (1880 – 1931)</i> (Ulfried Burz)	87
Slovenská evanjelická komunita v Budapešti a rozpad monarchie v rokoch 1918 až 1920 / <i>Slowakische evangelische Kommunität in Budapest und Zerfall der Monarchie (1918 – 1920)</i> (Ivan Halász)	101
MESTÁ V KARPATSKOM OBLÚKU / STÄDTE INNERHALB DER KARPATEN	
Z „druhého mesta Uhorska“ na „hlavné mesto Slovenska“. Pressburg/Pozsony/Prešporok v závere prvej svetovej vojny a jeho premena na Bratislavu / <i>Von der „zweiten Stadt Ungarns“ in die „Hauptstadt der Slowakei“. Pressburg/Pozsony/Prešporok am Ende des Ersten Weltkrieges</i> (Gabriela Dudeková)	110
Medzi Prešporokom a Bratislavou. Premeny mesta v revolučných mesiacoch 1918 – 1919 / <i>Zwischen Pressburg und Bratislava. Veränderungen der Stadt in den revolutionären Monaten 1918 – 1919</i> (Dušan Kováč)	131

Užhorod vo víre spoločensko-politických diania v rokoch 1918 – 1919 / <i>Uschhorod/ Užhorod/Ungwar im Gewirr der gesellschaftlich-politischen Ereignisse in den Jahren 1918 – 1919</i> (Igor Lichtej)	147
Mesto Mukačevo a jeho obyvatelia v rokoch 1919 – 1929 / <i>Die Stadt Mukatschewo und ihre Bevölkerung in den Jahren 1919 – 1929</i> (Igor Šnicer)	165
Prešov ako centrum „revolúcie“ – Slovenská republika rád (1919) / <i>Prešov als Zentrum „der Revolution“ – Slowakische Räterepublik (1919)</i> (Martin Ďurišin)	179
MESTO A TLAČ / STADT UND PRESSE	
Das nationalstaatliche Parlament aus der Perspektive der oberungarischen Städte. Beobachtungen anhand lokaler Zeitungen / <i>Národno-štátny parlament z perspektívy hornouhorských miest. Pozorovania na základe miestnych novín</i> (Juliane Brandt)	201
Multietnický charakter Prešova na stránkach východoslovenskej tlače v prvých rokoch samostatnej ČSR (1918 – 1920) / <i>Multiethnischer und multikultureller Charakter der Stadt Prešov auf den Seiten der ostslowakischen Presse in den ersten Jahren der selbständigen Tschechoslowakei (1918 – 1920)</i> (Ján Džujko)	213
MESTO A KULTÚRNY ŽIVOT / STADT UND KULTURLEBEN	
Die Symbolkraft der Straßennamen im Lichte der Geschichte des beginnenden 20. Jahrhunderts am Beispiel von Prag und Bratislava / <i>Symbolika názvov ulíc vo svetle dejín začínajúceho sa 20. storočia na príklade Prahy a Bratislavy</i> (Alfred Weinmann)	229
Proměny německo-moravského muzejnictví po roce 1918. Národnostní faktor jako zásadní nositel změny v muzejních institucích / <i>Veränderungen des deutsch-mährischen Musealwesens nach dem Jahre 1918. Der nationale Faktor als grundsätzliches Veränderungselement in den musealen Institutionen</i> (Otakar Kirsch)	239
Kultúrno-osvetový život v Prešove v rokoch 1918 – 1928 / <i>Kultur- und Aufklärungsleben in Prešov in den Jahren 1918 – 1928</i> (Libuša Franková)	255
Vznik Československa jako zlom v kulturním propojení Brna a Vídně? Brněnské německé divadlo a hostování rakouských umělců v letech 1925 – 1930 / <i>Entstehung der Tschechoslowakei als Umbruch in den kulturellen Beziehungen zwischen Brünn und Wien? Brünner deutsches Theater und Gastspiele österreichischer Künstler im Zeitraum 1925 – 1930</i> (Pavel Mašarák)	270
MESTO A VZDELANIE / STADT UND BILDUNG	
Stadt und Hochschule in Mitteleuropa nach 1918 / <i>Mesto a vysoká škola v strednej Európe po prvej svetovej vojne</i> (Harald Heppner)	281
Stredné školstvo v Prešove a šarišských mestečkách v rokoch 1919 – 1920 po príchode českých učiteľov / <i>Mittelschulwesen in Prešov und in den Städtchen der Region Šariš in den Jahren 1919 – 1920 nach der Ankunft der tschechischen Lehrer</i> (Nadežda Jurčišinová)	291

MESTO A CIRKEV / STADT UND KIRCHE

- Theologie und Universität in laizistischen Zeiten. Der Untergang der Donaumonarchie und seine Auswirkungen auf die protestantisch-theologischen Ausbildungsstätten in Prag, Pressburg, Ödenburg und Wien / *Teológia a univerzita v laických časoch. Zánik dunajskej monarchie a jeho vplyv na protestantsko-teologické vzdelávacie pracoviská v Prahe, Bratislave, Šoprone a Viedni* (**Karl W. Schwarz**) 311
- Gréckokatolícka cirkev a Prešov v rokoch 1918 – 1929 / *Die griechisch-katholische Kirche und Prešov in den Jahren 1918 – 1929* (**Peter Koval’**) 328

MESTO A HOSPODÁRSTVO / STADT UND WIRTSCHAFT

- Proměny zlínské společnosti v první polovině dvacátých let (v kontextu podnikatelských aktivit místních obuvnických firem) / *Veränderung der Gesellschaft von Zlín in der ersten Hälfte der 20-er Jahre (im Kontext der Unternehmeraktivitäten der örtlichen Schuhfabriken)* (**Martin Marek**) 342
- Zlatá léta „Slovanského Nauheimu“. Rozvoj Lázní Poděbrady po I. světové válce / *Goldene Jahre „Slawischen Nauheims“. Entwicklung des Kurorts Poděbrady nach dem Ersten Weltkrieg* (**Marek Ďurčanský**) 357

MESTO A ŽIDIA / STADT UND JUDEN

- Gmina żydowska we Lwowie wobec problemu dobroczynności i pomocy społecznej w latach 1918 – 1939. Wybrane aspekty / *Židovská obec v Lvove a problém dobročinnosti a sociálnej pomoci v rokoch 1918 – 1929. Vybrané aspekty* / *Die jüdische Gemeinde in Lemberg und das Problem der Wohltätigkeit und Sozialhilfe in den Jahren 1918 – 1929. Ausgewählte Aspekte* (**Wacław Wierzbieniec**) 367
- Anti-jewish Riots in the Cities of West Galicia in 1918. An outline of the Problem / *Protižidovské nepokoje v mestách Západnej Haliče v roku 1918. Náčrt problematiky* / *Antisemitische Unruhen in den Städten Westgaliziens im Jahre 1918. Entwurf der Problematik* (**Konrad Meus**) 376
- Transformations in Mentality and Identity of Jews Living in Polish Cities Between the Second Half of the 19th Century and 1939. A Catalogue of Paradoxes, Stereotypes and Distinctive Features / *Premeny mentality a identity Židov v poľských mestách v období od polovice 19. storočia do roku 1939. Katalóg paradoxov, stereotypov a špecifických črt* / *Veränderungen von Mentalität und Identität der Juden in den polnischen Städten in der Zeit Mitte des 19. Jahrhunderts bis zum Jahr 1939. Katalog von Paradoxen, Stereotypen und spezifischen Zügen* (**Łukasz Tomasz Sroka**) 390
- Miestny register / Ortsregister 401
- Autori /Autoren 405